

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: *Bartók Irén*

Cím: *A fővárosi Könyvtár kiadta az*

első... Brahms-bibliográfiát

Forrás: *Új Magyarország*

Bp.
(Hely)

1944. II. 18.
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy

92

Hely

Brahms

Idő

"1944"

Személy

A fővárosi könyvtár kiadta az első részletes Brahms-bibliográfiát

A magyar-német kulturális kapcsolatok megcrósítása körül évek óta értékes munkát fejt ki a fővárosi könyvtár vezetősége. Enyvvári Jenő igazgató kezdeményezésére a nagy német géniuszok egész soráról készítették bibliográfiát, amelyeket külföldön is nagy elismeréssel fogadtak. A könyvtár kiadásában megjelent Dürer-, Schubert-, Goethe- és Haydn-bibliográfiák nagy gondtal és részletességgel adnak útmutatást ezekről a német halhatatlanokról írt művekről és egyúttal azt is bemutatják, hogy a fővárosi könyvtár ezekből a munkákból milyen gazdag anyaggal rendelkezik. A bel- és külföldön egyaránt méltányolt kulturmunkát a könyvtár továbbra is folytatja s ennek legújabb eredménye a nemrégiben megjelent Brahms-bibliográfia, amelyet Koch Lajos könyvtári felügyelő állított össze. A rendkívül bő anyagot tartalmazó műnek külön fontosságot ad az a tény, hogy a Brahms-irodalom feldolgozására eddig még csak egy német zenei lapban történt kísérlet, úgyhogy a könyvtár mostani kiadványa tulajdonképpen az első részletes és alapos Brahms-bibliográfia.

A világviszonylatban is nagyjelentőségű munka tartalmi beosztása világos, könnyen áttekinthető. Öt részre oszlik, az első a Brahms életéről szóló művek jegyzékét adja, köztük külön rész ad tájékoztatást a zeneszerző magyar kapcsolatairól. A következő fejezet a mester személyi és szellemi kapcsolatairól, emberi és művészi jellemzéséről, levelezéséről szól, a harmadik rész Brahms műveinek irodalmát öleli fel. A negyedik fejezet „Brahms a szépirodalomban”

címet viseli, az utolsó rész a Brahms-kultuszról számol be. A bőséges anyag sok ismeretlen tár fel a nagy német zeneszerző életéről és munkásságáról és méltán tarthat számot nagy érdeklődésre, annál is inkább, mert a Brahms-kultusz nemcsak külföldön, de nálunk is egyre erősödik.

A fővárosi könyvtár kiadásában, ugyan- csak Koch Lajos tollából egy érdekes Brahms-tanulmány is jelent meg, amely a mester magyarországi kapcsolatait tárgyalja. Brahms 1862-ben utazik Bécsbe, ahol kevés megszakítással 35 évet tölt. Innen különböző hangversenyutakra megy. 1867-ben jön először Magyarországra, előbb Pozsonyban, majd Pesten ad két koncertet nagy siker mellett. Műveinek előadása és azok előkészítése megkövetelte, hogy sokat utazzon. Ezeknek az utaknak megvoltak a maguk központjai, ahol egy-egy baráti kör volt segítségére műveinek népszerűsítésében. Egyik ilyen központ volt Budapest, ahová Brahms sokat és szívesen jött. Eleinte hosszabb időközökben, később majdnem minden évben ellátogatott a magyar fővárosba. Számos művét itt mutatták be először. Több ízben megtörtént, hogy új szerzeményeinek hatását itt próbálta ki s pesti zenebarátainak tanácsait mindig meghallgatta.

Brahms mindjárt első hangversenyén, amelyet 1867 áprilisában tartott, meghódította a pesti közönséget. Ábrányi Kornél a „Zenészetű Lapok”-ban hosszú cikkben méltatta, mint zongoraművészt és zeneszerzőt. Ugyanez év decemberében ismét lejön Pestre, ahol Joachim Józseffel, a világhírű

magyar hegedűművésszel együttesen két hangversenyt adnak a Vigadóban. 1869 márciusában ismét Magyarországra utazik és Stockhausennal, a híres német dal-énekessel három hangversenyen szerepelnek. Ezután csak nyolc év múlva jelenik meg ismét Pesten, amikor a filharmonikus társaság vendégeként eldirigálja a Haydn egyik témájára szerzett variációt, amelyet a magyar kritikusok mesterműnek neveznek. 1879-ben ismét Magyarországon tartózkodik és ettől kezdve majdnem minden évben ellátogat Budapestre. Itt adja elő Joachim József Brahms új hegedűversenyét, amely innen indul el világszerte. Ugyanabban az évben a szerző vezényli. Magyarországi körútra indul, szerepelnek Temesváron, Aradon, Segesváron, Nagyszébenben, Brassóban és Kolozsváron.

1881 novemberében ismét Brahms-ösbenmutató van Budapestén. Ekkor zongorázza el kéziratból b-dur zongoraversenyét a filharmonikusok hangversenyén, Erkel Sándor vezényletével. 1886-ban megalakult Hubay Jenő vonósnégyes társasága. Első koncertjükön mindjárt olyan nagy sikert aratnak, hogy Hubay arra gondol: meg kellene nyerni a nyilvánosan most már keveset szereplő Brahmsot hangversenyeik számára. A mester szívesen fogadta a meghívást, mert a Hubay-négyesnek már hallotta híret és kijelentette, hogy szívesen működik közre a társaság egyik koncertjén. 1886 december 22-én volt a Hubay-társaság első Brahms-estje, amelyen a zeneszerző

több művét játszották el kéziratból. Ezután a Hubay-négyes több ízben rendezett Brahms-estet, amelyeken a mester mindig kedveskedett egy-egy ujdonsággal a magyar közönségnek. Utoljára 1891-ben volt Brahms Budapestén, amikor a Hubay-társaság ismét több művét adta elő.

A pesti baráti kör bázisa Zólyomi Wagner László műegyetemi tanár háza. Brahms pesti látogatásai alkalmával mindig felkeresi Wagnerék házáat, ahol a pesti zenésztársadalom legkiválóbb tagjaival találkozik. Szabad idejében szívesen hallgatott cigányzenét. Brahmsot megfogta a magyar dal szépsége és a hallott dallamok egyrészt feldolgozta „Magyar táncok” címmel, mely számára nagy erkölcsi és anyagi sikert jelentett és nevét ismertette az egész világon. Később különböző kamarazeneműveiben és egyéb szerzeményeiben is felhasználta magyar témákat, motívumokat. A magyar közönség nagy örömmel látta a német mesternek ezt az érdeklődését, mert hiszen addig nem igen akadt idegen zeneszerző, aki a magyar muzsikát műveiben felhasználta volna.

De nemcsak a korabeli magyar közönség méltányolta Brahmsnak a magyar nemzet és a magyar muzsika iránt tanúsított rokonszenvét, ugyanígy érezték iránta a magyarság egymást követő újabb nemzedékei is. Hangversenyelőadásunkban Brahms művei egyre nagyobb helyet kapnak, zenekedvelő közönségünk egyre jobban megérti és élvezi művészetét. A fővárosi könyvtár által most kiadott, gazdag anyagú bibliográfia is megerősíti a nálunk egyre népszerűbbé váló Brahms-kultuszt és módot ad arra, hogy minél többen regisztrálják a nagy német zeneszerző életét és munkásságát.

Bartók Irén